

Література:

- 1.Столярченко О. Оволодіння методикою інтерактивної комунікації під час викладання іноземної мови // Рідна школа. 2005. № 4. С. 57–59.
- 2.Вєтохов О. Скажи скільки слів ти знаєш?: Психологічні умови успішного навчання лексики іноземної мови // Іноземні мови в навчальних закладах. 2004. №3.С.123-132.
3. Львов М. Ф. Словарь-справочник по методике русского языка М. : Просвещение, 1988. 240 с.
- 4.Шатилов С. Ф. Методика обучения немецкому языку в средней школе : учеб. пособие М. : Просвещение, 1986. 223 с.
- 5.Жданько, О.И. Комплекс упражнений для формирования профессионально ориентированной лексической компетенции // Известия ЮФУ. Технические науки. Тем. вып. «Гуманитарные науки в инженерном образовании XXI века». Таганрог: Изд-во ТТИ ЮФУ, 2010. № 10 (111). С. 65–68.

УДК 378 : 81

Педагогічні науки

ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ЕКСТЕНСИВНОГО ЧИТАННЯ

Якимчук Ю. В.,

доцент кафедри іноземних мов

Хмельницького національного університету

Що багатшим є лексичний запас людини, то точніше та яскравіше вона може висловити свою думку. Лексичною компетентністю є знання лексики мови та вміння правильно її вживати у мовленні. Якщо граматична та фонетична підсистеми оперують порівняно невеликою кількістю елементів, то лексична підсистема мови нараховує десятки тисяч одиниць. На питання про точну кількість лексичних одиниць у мові відповідь дати неможливо, тому що лексична підсистема належить до типу відкритих підсистем (одні слова виходять із вжитку, а інші з'являються).

Найбільш високочастотні лексичні одиниці утворюють ядро підсистеми, а інші знаходяться на її периферії. Ядерна лексика є тією базою, навколо якої гуртуються семантичні та словотворчі процеси. Так, в основі синонімічного ряду лежить семантично та стилістично ядерне слово. Як правило, ядерна лексика є стилістично нейтральною.

Слова основного фонду є основою взаєморозуміння всіх, хто у тій чи іншій мірі володіє даною мовою, а також тією основою, на якій створюється індивідуальний стиль кожного мовця. Така лексика об'єднує мовців кількох поколінь та забезпечує поступовість розвитку лексичного складу мови, наступність різних періодів розвитку мови та є базою для становлення та закріплення певних закономірностей вживання мови у різних сферах людської діяльності.

Лексика основного фонду змінюється дуже помалу, але основний лексичний фонд не є чимось раз і назавжди даним і незмінним. Окремі лексичні одиниці переходять з периферії лексичної підсистеми до її ядра і навпаки, лексичні одиниці, що входять до складу основного словникового фонду по мірі розвитку мови взагалі та її лексики зокрема займають місце на периферії лексичної підсистеми. Отже, лексична підсистема мови є відкритою підсистемою з нежорсткою структурою із ядра та периферії.

Якщо без повного засвоєння всіх елементів, що входять до фонетичної та граматичної підсистем, які є за своєї структурою закритими та жорсткими, неможливо досягнути професійної мовленнєвої компетентності, то оволодіти всіма елементами лексичної підсистеми є неможливим. Адже серед лексичних одиниць є такі, що можуть ні разу не зустрітися на багатьох десятках тисяч сторінок тексту та навіть такі, що існують лише потенційно. Хоча лексична периферія характеризується низькою частотністю вживання у тексті, кількісно вона перевищує високочастотну ядерну лексику у багато разів.

У зв'язку з неможливістю оволодіння всіма лексичними одиницями мови у професійній школі існує традиція встановлення певних лексичних мінімумів, якими має оперувати фахівець у тій чи іншій галузі. Такі мінімуми складаються

із лексики основного фонду та спеціальної лексики, що є необхідною для успішної майбутньої професійної діяльності студента.

Одним із шляхів розвитку лексичної компетентності студентів є екстенсивне читання. Текстами для екстенсивного читання можуть бути художні книги, тексти публіцистичного та наукового характеру, книги професійного спрямування. Важливо вибрати матеріал для читання, рівень складності якого відповідає рівню знань студентів групи, а також їхнім індивідуальним та віковим інтересам [1]. Бажано давати студентам право вибрати матеріал для читання групою чи для індивідуального читання. Студенти, яким надається право вибору, як правило, більш активні, проявляють більший інтерес до навчальної діяльності та показують вищі академічні досягнення та кращі результати тематичного контролю порівняно з тими, хто не має альтернативи. Такі студенти часто відчувають, що їм нав'язують завдання ззовні, вони не відчувають інтересу до завдань, виконують їх задля отримання балів. Право вибору розвиває внутрішню мотивацію студентів [2]. Важливо також вибрати кількість читання на тиждень, яка пов'язана з рівнем знань та навичок студентів, а також залежить від їхньої майбутньої спеціальності (мовна чи немовна). Замала кількість читання буде сповільнювати розвиток мовних навичок, а зavelика призведе до того, що студенти не зможуть якісно прочитати таку кількість сторінок тексту.

При читанні студенти обов'язково мають вести словники. Необхідно оголосити вимоги до ведення словників: вказування сторінки, звідки виписується слово, розбірливий почерк, іменники мають записуватися у формі однини, форма множини, утвореної не за загальними правилами, повинна фіксуватися, дієслова мають записуватися у першій формі, неправильні дієслова мають записуватися у трьох формах, ідіоми, сталі сполучення, прийменникові фрази мають записуватися повністю. Такі правила полегшать подальшу роботу над лексикою. До кожної порції читання необхідно скласти список активної лексики. Такий список має складатися із 15 – 30 лексичних одиниць. Така кількість слів є оптимальною для засвоєння протягом заняття. На

основі цієї активної лексики необхідно скласти завдання, спрямовані на активне використання цієї лексики: дати відповіді на запитання, знайти слова у тексті та описати ситуації, у яких вони були вжиті, дати до них синоніми чи антоніми, пояснити їхнє значення, виконати вправи на підстановку, заповнення пропусків, вправи множинного вибору, вправи на переклад. Другим етапом засвоєння лексики ідуть творчі вправи: скласти речення чи розповіді з цими словами, скласти розповіді, у яких є протиріччя, та попросити однокласників знайти ці протиріччя. Студенти також заохочуються до обговорення лексики, яку вони виписали у словник (крім активної лексики, визначеної викладачем).

Екстенсивне читання допомагає розширити активний та пасивний словниковий запас студентів, розширити їхній кругозір та знання з майбутньої професії.

Література:

1. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи: Підручник. 2-е вид. / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко. – К.: Каравела, 2008. – 352 с.
2. Brophy J. Motivating students to learn /J. Brophy. – Mahwah, New Jersey; London: Lawrence Erlbaum Associates Publishers, 2004, - 428 p.